

*Нова школска година
је пред нама!
Доживите јесен у
„Тесли” међу
страницама
„Гимназијалца”!*

ГИМНАЗИЈАЛЦА

БРОЈ 1, ШКОЛСКА 2023/2024.

САДРЖАЈ

стр. 4-5

- 3 ДОБРОДОШЛИ
- 4-5 МАТУРСКА ЕКСКУРЗИЈА
- 6 КАМП БРУЦОША
- 7 РАДНА АКЦИЈА
- 8 ПОСЕТА ИЗ НИША
- 9 ВЕНАЦ ВУКУ КАРАЏИЋУ
- 10 ШЕКСПИРОВИ СОНЕТИ
- 11 ЛИКОВНА КОЛОНИЈА
- 12-13 ЕРАЗМУС+ У ТУРСКОЈ
- 14-15 СПОРТ

РЕЧ УРЕДНИКА

Удружење „Српски савез” – савез Срба

Удружење љубитеља српске културе и спорта

Драги гимназијалци,
Надам се да вас овај број “Гимназијалаца” налази у сјајном расположењу. Трећу годину заредом, задатак састављања динамичног првог броја био је узбудљив процес, чији продукт то и показује. У наредних, традиционално, 16 страница, поново ћете проживети прво тромесечје школске 2023/24 у и ван зграде гимназије “Никола Тесла” на Тргу ружа. Прошетаћете Прагом, Дрезденом, Бечом и Братиславом, завирити и у Азију, те се вратити Будимпешти, њеној околини и осталим мађарским варошицама. Кроз све то, спроводе вас изванредни ученици, све од малих деветака до матураната, успешни спортисти, драги нам професори... Уживајте!
Уредница, Јана Шошић, 12.6

„Гимназијалац” лист ђака Српске гимназије „Никола Тесла” у Будимпешти, школска година 2023/2024. број 1.;

За издавача: др Јованка Ластих, директор

Одговорни професор: Драгомир Дујмов

Уредник: Јана Шошић

Помоћник уредника: Јелена Зирић, Софија Илић

Редакција: Анастасија Томић, Ања Танасковић,

Антонија Санковић, Ангелики Иванов, Јована

Бандулаја, Ивана Бодор, Лола Алачић-Милуш,

Нина Вулета, Реља Малетковић

Технички уредник: Зоран Меселџија

Фотографије: Владо Марковић и Душан

Которчевић

Дизајн и обрада слика: Иван Топаи

Лектура: Драгана Меселџија

Издавање је помогла влада Мађарске

ДОБРО ДОШЛИ !

Дана 1. септембра 1993. после мађарске, први пут у историји зачули су се тактови српске народне химне на Тргу ружа. Ово је био велики дан за српску заједницу у Мађарској с озбиром да су заједничка залагања Милана Недељкова, председника Српског демократског савеза и директорке Бојане Симић 23. јула исте године као резултат имала доношење одлуке о отварању самосталне Српске основне школе, гимназије и ђачког дома у Будимпешти. У поподневним часовима тог дана обележена је прва свечаност отварања школске године која је од тада традиција. На челу наше школске установе се налазила директорка Бојана Чобан Симић. Тадашњи гимназијалци организовали су упечатљив програм, након чега се директорка охрабрујућим речима обратила присутнима.

Сваки почетак је тежак, спровођење наставе у старом, неопремљеном здању Српске школе засигурно није било лако. Ипак, захваљујући храбрим Србима у Мађарској који су били истрајни у свом циљу да школовање у мађарској престоници на српском језику заживи, данас имамо прилику да искусимо све благодети које нам пружа Српски образовни центар „Никола Тесла“.

Већ тачно 30 година, сваког 1. септембра дечији жамор поново почиње да испуњава ходнике Српског образовног центра „Никола Тесла“ у Будимпешти. Тог 1. септембра 2023. није било ништа другачије, а то је значило да је почела једна нова школска година!

Сваког момента све више ученика је испуњавало школско двориште на Тргу ружа.

Осећања су била помешана. Радовали су се старији ученици што се после дуже паузе на истом месту састају са својим другарима. Деветаци пак, стидљивим осмесима покушавали су да прикрију страх на почетку новог поглавља живота, не знајући какве их узбудљиве и незаборавне четири године чекају.

Тачно у осам часова, интонирана је српска, затим мађарска национална химна, а потом су часни оци обавили молебан за ученике и професоре.

Радмила Вуковић, ученица 9. разреда пожелела је срдачну добродошлицу. Њихове екселенције Биљана Гутић Бјелица, амбасадорка Босне и Херцеговине, и Мирослав Јевтић, аташе за културу при Амбасади Републике Србије својим присуством су увеличали свечаност. Ученици млађих разреда основне школе приредили су кратак, симпатичан програм за све присутне, те су Ираида Вукадиновић, Милица Цицмиловић и Бенедек Пор рецитовали на српском и мађарском језику. Након тога су првацима њихови старији другари традиционално уручили симболичне поклончиће.

Громогласним аплаузом поздрављена је наша директорка др Јованка Ластих. У свом обраћању истакла је како је пресрећна што нас види у толиком броју и да је ова школска година посебна, јер се управо у њој обележава 30. годишњица од оснивања самосталне српске школе, осврнувши се на њен кратак историјат. Директоркин охрабрујући говор је уливао храброст за нове изазове који нас чекају у предстојећој школској години.

По завршетку свечаности, ученици су предвођени својим разредним старешинама, пуни елана и ентузијазма, отишли у своје учионице где су неки наставили тамо где су стали претходне године, а неки начинили своје прве кораке у нашој васпитно-образовној установи.

Дошло је време за нове успехе, медаље, путовања и пријатељства!

ПРАГ, МУЗЕЈ ФРАНЦА КАФКЕ

ПРАГ

ПРАГ

ЧЕШКЕ БУЂЕЈОВИЦЕ, ПИВАРА БАДВАЈЗЕР

ЧЕШКИ КРУМЛОВ

Јана Шошић, 12.6

Путевима Европе: матурска екскурзија

Франц Кафка, великан светске књижевности и понос Чешке коју су ученици 12. разреда Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти посетили, говорио је да „не воли бити лако дефинисан“. Тежио је мистериозности бића и емоција скривених у њему и тако у себи пресликао карактеристике свог града – Прага. Кључна дестинација овогодишњих матурских путештвија била је чешка велелепна престоница, кроз коју тутње шапата вечних прича, поетичне а језиве историје, и звук блиставе реке, Влтаве. Откуцавају часовници и звоне звона цркава и катедрала, док дух средњег века оплемењује манеризам мештана и тако посетиоце враћа у период

челичних витезова, алхемичара и чаробњаштва.

Праг, немогућ за веродостојно описати, сакрио је све квалитете у свом бујном срцу, те се оно мора осетити свим чулима.

Матуранти Српске гимназије „Никола Тесла“ из Будимпеште кренули су пут Прага врелог 28. августа, и само пар сати по поласку посетили главни град Словачке, бајковиту Братиславу, мајушну и спокојну.

Прошетавши калдрмом и овлаш научивши историју града, попевши се на видиковац братиславског дворца, успешно смо доживели град на адекватан начин и остатак слободног времена провели уживајући у обиласцима сувенирница и кафетерија.

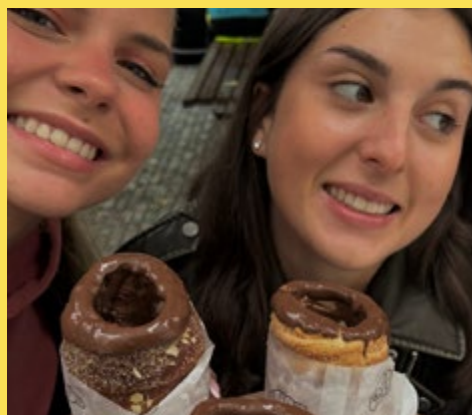
У вечерњим часовима истог дана угостио нас је тада сиви, покисли Праг. Већ касније током вечери обишли смо поједине прашке округе и упознали град неформално.

Дана 29. августа пружили смо руку Прагу поново, овог пута врли смерно и с поштовањем; Трг Републике, Национални музеј, један од најстаријих биоскопа у Европи, дом Франца Кафке и Астрономски часовник громко узвикнуше: „Добро-дошли!“.

Тог дана нисмо презали од дегустација чувених специјалитета, свињске коленице и ребара, уз староградску музику. Потпун доживљај ондашње културе и начина живота није изостао и видно је обојио наш боравак у Прагу. Тако заљубљени у Праг, већ 30. августа смо га напустили, тежећи ка новим знањима о новој култури, сада Немачкој.

ДРЕЗДЕН

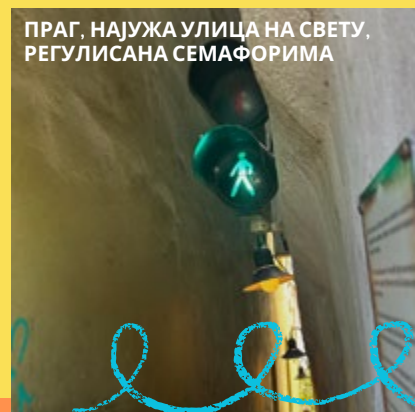
ПРАГ

ЧЕШКЕ БУЋЕЈОВИЦЕ

БЕЧ

ПРАГ, НАЈУЖА УЛИЦА НА СВЕТУ,
РЕГУЛИСАНА СЕМАФОРИМА

Ни лепотом осликан Дрезден, центар Саксоније, није нас разочарао, већ дословно хипнотисао причама о интригантним владарима и црквама, католичким и протестантским. Легенда говори да срце заводљивог владара Алберта још увек каткад покуца; Албертово или не, снажно срце куца у језгру Дрездена, нестварно лепог и украшеног сјајном архитектуром.

Посетили смо Фрауенкирхе, највећи историјски мурал, краљевску палату, и поједини по сопственом нахођењу били су у Зеленој соби, највреднијој просторији на свету. Град који упоређују са фениксом дословно дигнутим из пепела, данас пламти снагом дуге историје и њеном вредности. Вративши се у Праг, наставили смо обиласке у маниру претходног дана, посетивши још једну катедралу у склопу прашког замка, катедралу Светог Вида, изграђену у готичком стилу, врло сличну пештанској цркви Светог Матије.

Уследила је и краткотрајна шетња Карловим мостом на Влтави, старим градом, крај музеја Франца Кафке и кроз најужу улицу на свету, регулисану семафорима за пешаке. Нерадо смо се опраштали од божанственог Прага, користећи последње моменте да још једном заједнички узвикнемо „Живели!“, увек помишљајући на важност заједничких момената, јер матурска година приредиће нам још мноштво растанака.

Овај, био је први у низу, и без суза, са широким осмесима 1. септембра крећемо пут Чешког Крумлова, те и Чешких Буђејовица где проводимо једну ноћ. Чешки Крумлов месташце је мрачне историје, прича о вампирима, вештицама и медведима који представљају обележје места. Ипак бајковит, Чешки Крумлов је шарен, тих и уређен мали времеплов на обали Влтаве. Кресе га продавнице домаћих производа. Мештани су остали верни паранормалним причама које датирају из средњег века, те туристе привлаче и елементима попут статуа вампира.

У оближњим Чешким Буђејовицама провели смо ноћ, и јутро 2. септембра, последњег дана екскурзије. Кренувши ка Будимпешти, посетили смо последње место у Чешкој, пивару Будвар, кулминацију пута. Упознали смо се са производњом једног од најбољих светских пива, испитујући хемијске процесе и ефикасност тих процеса. Обишли смо и фабрику, направили комичне фотографије и понели покоји сувенир са собом. Последње стајалиште био је нашим срцима најближи Беч, који смо већином већ посећивали, али му се изнова радовали. Двосатни боравак у Бечу био је индивидуалан, посвећен Пратер забавном парку, Моцарт куглама и палати Шембрун. Овим је закључено непоновљиво искуство, почетак једног краја, беспрекорно, немерљиво вредно сећање на младост и пријатељство, којег ћемо тек постати сасвим свесни.

КАМП БРУЦОША

Ивана Бодор и Лола Алаџић-Милуш, 10.а

Како је школска година почела, тако једна стара традиција у Српској гимназији „Никола Тесла“ у центру мађарске престонице све више заузима централно место у животу наших средњошколаца, а то је дакако годишњи бруцошки камп, који негује другарство међу новопридошлим и старим ученицима.

Ове године камп је трајао од 29. до 31. августа, уз два додатна дана забавних активности. Захваљујући одличној организацији ученика 10. разреда и задужених професора, овај пут је постављен циљ за ученике 9. разреда да уроне у своје ново средњошколско окружење и друштво са којим ће се дружити током ове школске године. Први дан почео је доласком бруцоша у Будимпешту. Том приликом наши новопридошли ученици пријавили су се и сместили у своје спаваонице у ђачком дому. После ручка организовано је вече познанства, које је омогућило бруцошима да се упознају са својим менторима и члановима групе, дајући посебан тон другарству које ће се интензивно гајити наредних дана. Други дан је освануо новом снагом и великим узбуђењем.

Мотивационим говором директорке др Јованке Ластих започео је нови дан. Њено обраћање дало је инспиративан тон едукативном путовању које је било пред бруцошима.

Прваци су затим уронили у школско окружење, истраживали место наставе, упознали су професоре и заменике директора.

Пружена им је могућност да постављају разна питања о својим предметима, укључили су се у разговоре и решавали административне задатке. Ипак, дан се није састојао само од задатака. Наиме, вече је било посвећено забавном квизу са креативним задацима као што су приказ балконске сцене Ромеа и Јулије, певање популарних песама у различитим жанровима, а врхунац вечери била је традиционална крос-дресинг модна ревија, на којој су дечаци позајмили одећу од девојака и обрнуто. Дечаци у ружичастим кошуљама, сукњама и торбицама, девојчице у превеликој одећи са размазаним нацртаним брковима, створили су духовиту и веселу атмосферу.

Трећи дан је почео живахним плесом, након чега је уследило истраживање. Бруцоши су под менторством својих водича тога дана откривали знаменитости Будимпеште.

Српска црква Светог великомученика Георгија је била прва станица, где су свештеници поделили увид у њену богату историју. Потом је следио Текелијанум, а затим посета Парламенту и мирна шетња обалом Дунава. Прваци су били уморни, али уједно и усхићени. Дан је завршен свечаним затварањем у школском дворишту, што далеко није значио и крај забаве. Журка којом се слави крај и почетак нових сазнања, испунила је ноћ смехом и одличним расположењем.

Иако је први радни дан почео свечаним отварањем нове школске године, ипак, тај дан није био само васпитно-образовни. Наиме, бруцоши су се поново окупили у школском дворишту где су их ментори дочекали са читавом серијом нових игара.

Последњи дан бруцошког кампа, прве радне суботе, протекао је у Сентандреји, нудећи опуштену атмосферу за нове бруцоше. Наши прваци су шетали градом, дружили се и уживали у красним призорима негдашњег славног српског градића. Упркос исцрпљености од претходних дана, путовање је било испуњено смехом, ђарлијањем и осећањем јединства. Једнонедељни бруцошки камп је завршен тако што су се сви вратили у ђачки дом, носећи са собом драге успомене и новостечена пријатељства. Осврћући се на недељу бруцоша, из ове помало удаљене перспетиве, можемо рећи да је камп остварио своју примарну мисију: а то је да помогне новопридошлим ученицима да се повежу на забаван, едукативан начин како међусобно тако и са старијим ђацима. До краја кампа, бруцоши су се већ осећали као део једне веће породице, спремни да се ослоне једни на друге, баш као што то и треба да чини једна права породица.

РАДНА АКЦИЈА – СРПСКИ КОВИН

У Пештанској жупанији, наомак Будимпеште, налази се Српски Ковин, мало, али за нашу, српску заједницу и те како важно место. У њему су надавно са својим професорима боравили ученици 11.6 разреда Српске гимназије „Никола Тесла“ и том приликом реализовали радну акцију на уређењу тамошњег српског гробља. Значај овог подухвата је вишеструк. Осим на делу показане друштвене одговорности, ученици наше школе су потврдили и своју искрену посвећеност заједници којој припадају. Са ђацима су тога дана били и њихови професори, Јулија Младеновић, разредни старешина 11.6, Алекса Милић, професор историје, те Лазар Которчевић, професор географије. Пре самог почетка друштвено-корисног рада, ученици су посетили, православни манастир у Српском Ковину, једно од најзначајнијих српских сакралних здања на тлу Мађарске. Занимљиво предавање о њему, његовом историјату кроз многе векове, поглед у фреске и реликвије виђене том приликом уз беседу професора Алексе Милића остаће им засигурно у трајном сећању. Предавање је обухватило теме, односно садржаје који сежу у дубоку прошлост манастира, почев од оснивања па све до наших дана. Ученици су сазнали много о архитектонским карактеристикама овог старог здања, о његовој бурној, драматичној историји, као и о животу монаха који воде велику бригу о овом светом месту. Била је то права и јединствена прилика да се млади упознају са његовим значајем за целокупну нашу заједницу у овој земљи, посебно у смислу очувања културног наслеђа и верске традиције. Лепом доживљају допринеле су и приче о околини манастира, надасве и сазнања о томе како је манастир успео да опстане кроз време увек несигурно.

Додајмо и то да је ова акција организована на позив Српске самоуправе у Српском Ковину, а њома је дат својеврстан прилог чувању и достојанственом обележавању сећања на преминуле Србе из овог, иначе, веома лепог и надалеко знаног насеља. Ђацима и њиховим професорима у овом подухвату су се придружили и мештани из Ловре, што је и те како утицало на њихов искрено исказани ентузијазам. Тиме је акција добила и значење лепог сусрета и садејства међу генерацијама. Није, дакле, допринела само корисном уређењу српског гробља, већ је продубила и осећај заједништва између младих и старијих.

Анастасија Томић, 11.6

Са својим професорима, ученици Српске гимназије „Никола Тесла“ су остварили добро дело, а истовремено су значајно обогатили своја сазнања о нашем културно-историјском наслеђу. Са ове акције вратисмо се са уверењем да и само место Српски Ковин може бити поносно на млади српски нараштај и њихове професоре који су показали да заједнички рад може бити да допринесе јачању локалне заједнице.

ПОСЕТА ИЗ НИША

Једног лепог октобарског јутра из Ниша нам је допутовала глумачка школа Весне Станковић у посету у Будимпешту. Одмах по доласку су отишли до Српског културног центра, "Српски венац" где су их дочекали професорка Зорица Јурковић Ембер и члан наше драмске секције Димитрије Петровић. Након кратког програма добродошлице допратили су их до Српског образовног центра „Никола Тесла“ где смо имали заједничку пробу. Показали су нам разне вежбе које су углавном биле за концентрацију, а после тога смо и ми њима показали неке од наших најдражих игара као што су „хи, ха, хо“ или игра „стоп“ коју смо заједно играли до краја пробе.

Наши гости су потом отишли до хостела да се распакују и одморе до вечере. Дочекали смо их на вечери после које смо отишли да им покажемо нека од најзанимљивијих места у околини. Прошетали смо заједно кроз Ваци улицу све до Деак Ференц трга где смо се дружили и причали. Након тога, отпратили смо их до хостела где смо се растали, они су отишли у своје собе да се одморе за сутрашњи наступ, а ми смо отишли у наш ђачки дом.

Сутрадан ујутру дошли су на доручак, па право са доручка у аулу наше школе да се припреме за представу. Представа је била на тему мјузикла, "Бриллијантин". Глума, певање и плесни покрети наших другара из Ниша су били изванредни. Одушевили су нас својим талентом за плес и глуму.

Након представе која нас је оставила без речи, остали смо у аули да им честитамо и да се дружимо. Увече смо им показали чувени мађарски Парламент и базилику Светог Иштвана. После тога прошетали смо поред мирног Дунава и до хостела наших Нишлија. Ту смо се још мало дружили, пожелели једни другима срећан пут и растали се. Сутра ујутру пре поласка професорка наше драмске секције Зорица Јурковић Ембер их је одвела да виде величанствени Трг хероја, а нешто касније су посетили и прелепу Сентандреју. Ту су се растали и Нишлије су кренуле на пут назад у нашу дивну Србију.

ВЕНАЦ ВУКУ КАРАЦИЋУ

По устаљеном обичају ученици Српског образовног центра, “Никола Тесла” у Будимпешти предвођени својим учитељицама и професорима, на рођендан великог српског културног и националног прегалника, полагањем венаца одају почаст Вуку Стефановићу Караџићу, највећем борцу за увођење новог књижевног језика у Срба.

Ове године, српски ученици из Ловре и Будимпеште, полагање венаца су обавили 7. новембра, дан после Вуковог службеног дана рођења.

Тиме су одали почаст великом реформатору српске ћирилице, највећем поборнику на пољу увођења народног језика као стандардног српског језика, великом противнику славено-србског језика и најзначајнијем сакупљачу наших народних умотворина.

Ученике 5. разреда ловранске школе предводила је професорка Јулијана Которчевић, ђаке 4. разреда основне школе из Будимпеште учитељица Катарина Вујаковић, док су представнике гимназијских одељења 9. разреда предводили професори Невена Богићевић и Драгомир Дујмов, шеф Актива српског језика и књижености у нашој гимназији на Тргу ружа. Тог магловитог преподнева сваки разред је посебно пошао у некадашњи српски део брдовитог Будима. Ловрански ђаци су у знак поштовања положили струк цвећа, док су четвртаци положили венац.

Биста Вука Караџића, рад рано преминулог београдског вајара Небојше Митрића, налази се у Табану, преко пута познате гостионице, “Код златног јелена”, бившег стецишта српских интелектуалаца прве половине 19. века. После полагања венаца, што су обавили Наташа Симић и Марко Недељковић, ученици 9. разреда, гимназијалцима се обратио професор Драгомир Дујмов. Он је овом приликом говорио о значају делатности Вука Караџића, о његовој вези са Будимом и Пештом, а такође и о занимљивостима старог Будима којег више, нажалост, нема.

Потом су наши средњошколци посетили још један споменик који се налази у близини Вукове бисте. То је спомен-обележје на месту срушеног српског саборног храма Светог Димитрија Солунског, који је касније славио Силазак Светог Духа на апостоле, надомак Елизабетиног моста. Храм је срушен 1949. године због прославе 70. рођендана совјетског генералисимуса Јосифа Висарионовича Џугашвилија – Стаљина. Наиме, тадашњи мађарски комунистички лидери су сматрали да табанска српска црква квари пејзаж, па су одлучили да је у потпуности савне са земљом.

Други споменик, који због мањка времена овај пут није био посећен, јесте чувени српски крст подигнут од камена, који је негда красио Трг крста у Табану, том највеселијем боемском делу Будима.

Шекспирови сонети

Дана 11. октобра Маја Матић, Тиа Малогајски, Никола Богдан, Стефан Толић и потписник ових редова, ученици 12.а разреда Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти, имали смо част да присуствујемо једној веома занимљивој приредби, где смо имали задатак да упоредимо поједине преводе одређеног сонета Виљема Шекспира, најзначајнијег енглеског, уједно и светског драмског писца и песника. Манифестација је била одржана у поподневним часовима 11. октобра на Универзитету ЕЛТЕ, у згради Међууниверзитетског француског центра. Главни организатор овог интересантног догађаја била је преводац Моника Мештерхази, која је уједно песникиња и добитник награде „Атила Јожеф“.

За предмет анализе био је одабран један сонет, пошто је ова форма и врста песме најпогоднија за изучавање. Тако је овом приликом изабран Шекспиров 11. сонет, писан на енглеском језику, како би сви могли да разумеју оригиналан текст. Пошто је представник групе организатора био лав, тако нимало није случајно што је од укупно 154 Шекспирових сонета одабран управо поменути 11. сонет. Наиме, мотив лава се одмах у првом стиху јавља у наведеном сонету. Песму смо добили на оригиналном енглеском језику, на мађарском језику и чак две варијанте превода на српском језику.

Свака група је имала једног вођу, који заправо ради преводе на одређеним језицима. Тако смо имали част да радимо заједно са Емеше Рајсли која преводи и на српски језик.

*Волим, али ретко причам о томе,
Волим нежније, - али не за многе очи.
Тргује осјећајем онога испред свјетла Он разоткрива
целу своју душу. Упознао сам те песмом, као здраво,
Када је љубав била нова за нас
Тако славуј тутњи у поноћ
У пролеће, али заборавља фрулу у лето.
Ноћ неће изгубити свој шарм,
Када се утихну његови изливи.
Али музика, која звучи са свих грана, Постаје обичан,
губи свој шарм.
И заћутах као славуј:
Ја сам своје отпевао и не певам више.*

Вилијам Шекспир, Сонет 102

Што се тиче Шекспирове песме, добили смо преводе српског песника Стевана Раичковића и хрватског преводиоца Мате Мараса. Поред основних ствари што смо успели да закључимо у вези са формом песме, Емеше Рајсли нам је обратила пажњу и на то, који је род користио песник. Док је у мађарском то немогуће установити, у српском преводу се тачно види да се Шекспир обраћа мушкој особи.

Осим нас, овој манифестацији су присуствовали и гимназијалци који су се бавили преводемима на друге стране језике. Они су успели да нам прикажу занимљивости које се налазе у њиховим преводима на немачки, француски, мађарски и италијански језик.

Претпоставило се да је немачки превод најтачнији због сличности два германска језика: енглеског и немачког. Међутим, преводиоци форму нису могли да одрже због дужине немачких речи. Енглеска група је требало да проучава мађарски превод. Наиме, они су добили чак три различита превода. Француска група је приметила, како се мотив „моја љубав“ јавља са употребом више синонима у истом преводу, док је италијанска група уочила да је сонет највише разумела она особа, која говори и латински. По нашем мишљењу, изучавање превода било је јако занимљиво. Имали смо јединствену прилику да проникнемо у свет преводаштва и хуманистичке науке превођења, и то током једног предвечерја. Сазнали смо много нових начина проучавања једног текста, а уједно смо схватили и то да поред песника треба да се боље поштује и особа која се бави стручним превођењем књижевног дела.

Међународна ЛИКОВНА КОЛОНИЈА

из угла једне учеснице

Антонија Санковић, 12.6

Опало лишће са грана дрвећа и хладан ваздух нису донели само промену у времену, него и у Српском образовном центру „Никола Тесла“ у Будимпешти. Почео је јесењи распуст, али наша школа није престала са радом и својим активностима. Док се већина ученика одмарала у кругу своје породице, у нашој школи је управо тих јесењих дана одржана 9. Међународна ликовна колонија у периоду од 24. до 28. октобра.

У понедељак 23. октобра, пристигли су наши гости из Земунске гимназије, а такође и гости из Српске православне опште гимназије „Кантакузина Катарина Бранковић“ из Загребa. Отварање колоније је, на позив др Јованке Ластих, директорке Српског образовног центра „Никола Тесла“, одржано у уторак у јутарњим часовима, након чега смо се узбуђени и ведри запутили у Сентандреју.

Тема овогодишње колоније је била српско сакрално наслеђе у Сентандреји. Као задатак смо добили да фотографисамо ствари које нас инспиришу и прикупимо материјал који нам је био потребан за наше ликовне радове. Поред тога смо научили многобројне занимљивости о Сентандреји, чули смо занимљиве податке о значајним личностима које су ту некада живеле. Чули смо податке о томе колико је Срба некада живело на овом подручју, а колико их сада има. Запамтили смо колико је православних цркава изграђено у Сентандреји и њеној околини. Одржано нам је интересантно предавање о историји доласка Срба на ове просторе и како се негда живело у Сентандреји. Потом смо обишли Српски црквени музеј Епархије будимске, разгледали иконе, слике и предмете у којима смо тражили инспирацију. Поред обиласка цркве, музеја и центра града, одвели смо наше драге госте да пробају традиционално мађарско јело лангош. Затим смо се прошетали живописним градом на десној обали Дунава и сви се боље упознали међусобно.

Када смо се вратили у Будимпешту отпочели смо наше радове, а предвече отишли у шетњу да уживамо у лепотама мађарске престонице.

У среду, надахнути новим даном и идејама, пуном паром смо кренули да радимо на нашим креацијама. Цео дан смо провели у Аули школе где смо стварали, слушали музику и уживали. У четвртак смо имали организовану посету Музеју лепих уметности, где смо имали прилику да видимо изложбу сликара Реноара. Незадуго потом обишли смо чувени и атрактивни Трг хероја и упутили се ка Кули капије. За крај дана нисмо изоставили одлазак до чаробног Будима, Матијине цркве и очаравајући поглед са Рибарске куле. Тамо смо се фотографисали, уживали у дивном јесењем дану, а за сам крај смо оставили посебан доживљај, засладили смо овај већ и иначе слadak дан куглама сладоледа.

Увече су нас гости из Земунске гимназије напустили и вратили се у Београд. У петак смо привели крају своје радове. Полагано смо довршавали детаље и дивили се шта смо својим рукама створили. Увече је било приређено пријатно дружење у Српском ђачком дому у Улици руже, у близини наше гимназије, где су наши гости као и ученици наше средње школе били смештени.

Субота је била завршни дан колоније - затворили смо нашу Девету међународну ликовну колонију и уписали још једно дивно икуство, нова познанства и незаборавне успомене у наша срца и наше животе. Ваља напоменути да је ликовна колонија остварена помоћу Српске задужбине.

ЕРАЗМУС+ У ТУРСКОЈ

Завршно путовање "Measure me up" пројекта, у оквиру Erasmus+ програма одржава се у Турској у периоду од 28. маја до 03. јуна 2023. године. Недеља, сунчано подне, ђаци образовног центра "Никола Тесла" стоје испред школе и нервозно чекају на школски минибус да крену на пут који ће памтити до краја живота. Сликавши се испред школе и означивши почетак путовања, сели су у превоз и кренули ка "Франц Лист" аеродрому. На аеродрому време је пролазило полако као на сату: споро, споро, а када је дошао тренутак да се уђе у авион све је изгледало као да је време стало. Ушли смо, сели и полетели.

На аеродром Даламан смо стигли веома касно, око 23 часа по локалном времену. Мирис који се могао осетити подсетио нас је да смо стигли у јужније крајеве. Први дан почео је доласком у школу која је била наш домаћин. Ученици школе су приредили мали културни програм, отплесавши неколико плесова у знак добродошлице. Момци и девојке су изгледали као принчеви и принцезе. Уследиле су презентације сваког тима. Тимови су били у обавези да припреме презентацију о себи, држави, граду и школи одакле долазе. Имали смо прилику да присуствујемо мини концерту школске групе која је звучала изванредно. Ђаци, а и професори су заиграли. У поподневним часовима, уследио је обилазак града. Наши домаћини су нас спровели и показали знаменита места њиховог града. Одвели су нас до замка – тврђаве која је историјска знаменитост Мармариса. Одаје замка претворене су у собице у којима су смештени различити значајни антиквитети. Имали смо могућност да видимо од минијатурних до изразито великих скулптура. После одређеног временског периода, наставили смо нашу шетњу по граду. По читавом Мармарису могли смо видети разне скулптуре и споменике.

Јована Бандулаја, 11.ц

Пуни елана и радозналости наставили смо своје путовање у сасвим новом, авантуристичком маниру и у уторак, 30. маја, присуствовали смо игри оријентације и посетили авантуристички парк у близини марине у Мармарису.

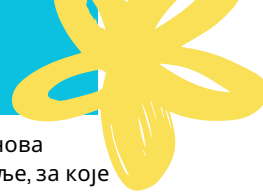
У јутарњим часовима, након доручка, запутили смо се у оближњи парк природе и добили прецизна упутства креатора игре – суштина се крила у коришћењу адекватних алата за оријентисање у природи, али и сопственог смисла за исту. По поласку из парка, први пут смо се суочили са чарима специфичности живота ондашњих тинејџера, који беспрекорно уживају и користе предности приморског живота, возећи се градом моторима и бициклима, проводе своје време у околини марине, и уживају у тренирању једрења и роњења.

Следећа активност била је забавног карактера, дефиниција адреналинског скока. Опробали смо се у слободном паду са вештачке стене, високим љуљашкама над морем, зип-лајну и мноштву осталих изазова. Но, план нам и у наставку дана није дозволио да предахнемо, и директно нас је повезивао са свакодневницом младих спортиста Мармариса. У поподневним часовима били смо у клубу једрења, са инструкторима и ученицима турске средње школе који су већ искусни у спорту. Дочекало нас је темељно предавање о бродским мерењима, факторима који омогућавају исто и њиховој важности. Опробали смо се и у коришћењу справа и алата за мерење дубине воде с површине. Пак, како је и природно, најупечатљивији моменат догодио се у једрилицама на отвореном мору, када смо, испрва врло невешти, учили да једримо, и стапали се с невероватном лепотом и моћи воде и ветра.

У току вечери 30. маја, већ смо стекли неколицину пријатеља, и с њима започели традицију овог путовања – одлажење у вечерње шетње и дружење. Знајући изражено емотиван завршетак пута, често се запитам, је ли оваква иницијатива била добра идеја. Од тог уторка, спајали смо се све више, не пропуштајући ни секунде да будемо заједно.

Последњег дана маја, у среду, учесници Еразмус размене ученика кренули су античким, светим путевима југа Турске – ка античком граду Ефесу и кући Девике Марије. Успутна станица био је Талесов музеј математике у Мугли. Музеј је испуњен практичним доказима најпознатијих и најреволуционарних математичких теорема. Следеће стајалиште била је родна кућа Девике Марије, чијим обиласком се обавља нека врста ходочашћа.

Специфична енергија места одисала је миром и светошћу, нарочито за присутне хришћанске вернике. По уласку у кућу и паљењу свећа, прионули смо на најсветлији, најфасцинантнији део овог искуства – писање жеља на различитим врстама подлога, које су биле адекватне за исто, и качили их о узицу на зиду жеља.

Узевши свету воду која протиче кроз мноштво чесми, наставили смо калдрмисаним путевима до Ефеса, велелепног споменика, оличења античког света, хеленске и хеленистичке културе. Богато културно и историјско добро све нас је оставило без даха, а љубитељи античке историје проживели су савршено интерактивно искуство усвајања нових, и представљања сопствених знања. Научили смо ритуале одласка у антички храм, чули приче о настанку самог града и бизарном племену жена, Амазонкама. Први пут изван уџбеника и хронологија, видели смо три основна типа античке архитектуре, јонски, дорски и коринтски, и уживали у јединственим грађевинама. Културолошко обogaћивање и количина пажње коју смо имали за испричане приче били су на висини задатка. Последњи дан маја био је и кључ нашег неформалног зближавања, пријатељства које ћемо неговати колико год нам даљина то буде дозвољавала. Сличним укусом за музику, амбицијама у сфери каријере и карактерним особинама, чврсто смо се повезали, и провели наредна три дана у топлој атмосфери.

Јана Шошић, 12.6

Већ рано ујутру, без предаха и стајања, пуни елана запутили смо се у нове авантуре. Овога пута дестинација нам је била пољуљана, уз тек излазеће сунце сви заједно смо се укрцали на брод и закорачили у пустиловину. Као на филму око нас су се налазили маскирани гусари. Капетан брода је подигао сидро, раширио једра и искрцао нас из луке и запутио се на отворено море. Време је био савршено за бродско крстарење. Док још нисмо стигли до првог присталишта, уживали смо у погледу са горњег спрата, упијајући сунчеве зраке уз лагани поветарац. Првом приликом када се сидро спустило, сви су похрлили у воду да се окупају у изузетно сланој води, у овом периоду године још увек хладном Медитеранском мору. Дружење су забележили сјајни акробатски скокови у воду, музика, позитивна енергија и осмеси на лицима.

Поред забаве, учили смо нове ствари, направама за мерење мерили смо дубину мора, брзину ветра и опробали се у коришћењу и изучавању бродског радара. Након ручка, искрцали смо се у миран градић, где смо предвођени нашим домаћинима отишли да се засладимо. Знајући да се сада враћамо назад, сви смо уживали у призору који нас окружује и живели заједно у датом тренутку. За време вечере организована је мала прослава поводом рођендана двоје ученика Мануела и Лекси. Измамили смо им широке осмехе на лицу и верујем да ће овај рођендан заувек памтити сећајући се дивне торте, наше рођенданске песме на три језика уз пратњу мајсторског виолинисте Реље и славља које је тек уследило. Од толиког узбуђења нисмо ни помислили да направимо паузу, дан на мору нас изгледа није довољно исцрпео и увече смо сви заједно отишли у кафић да употпунимо овај предиван дан.

Уживали смо у шетњи по Мармарису, градили нова познанства, успомене и стицали дивне пријатеље, за које тада још нисмо били свесни колико ћемо их заволетати. Завршни дан смо започели одласком у научни парк града Мармариса. Професори домаћини су приказивали различите експерименте међу којима су најзанимљивији били приказ електрицитета и наелектрисања помоћу балона и косе ученика добровољца, притисак, промене фреквенције звука, равнотежа, оптичке илузије, мала макета која приказује како настаје водени вртлог, направа која куца у ритму нашег срца и још многе друге. Послужили смо се чајем, отишли назад на ручак у хотел и спремили за свечану церемонију затварања која се одржала у школи домаћина, на истом оном месту где смо се првога дана представљали и први пут упознали. По завршетку говора директора, уручене су дипломе за учешће свим ученицима и професорима. Најхрабрији и иначе најпричљивији професори су се обратили говорима који су били духовити, али и изузетно тужни, јер је управо Турска била последња дестинација пројекта Measure me up, последња шеста држава у коју се путовало. Са сузама у очима изашли смо на двориште школе и овековечили овај предиван пројекат заједничком фотографијом. Ово је био само формалан завршетак, за нас је предстојао читав дан и у нашим срцима он се никада није завршио. У организацији наших дивних домаћина отишли смо у традиционални турски ресторан. Пробали смо неке од њихових специјалитета, њихов омиљени дезерт, окусили смо рапсодију различитих укуса и зачина. Атмосфера која је владала за столом била је гостољубива, провели смо вече задивљени њиховом храном уз смешне разговоре на више језика. Домаћини су се потрудили да имамо потпуни доживљај Турске и учинили су све што је било у њиховим рукама да се осећамо пријатно и да се заљубимо у Турску како бисмо се поново вратили, у чему мислим да су и успели. Пуних стомака, лепо расположени, кренули смо у шетњу назад, када су нас домаћини још једном изненадили њиховим гестом и приредили нам изненађење. Организовали су дружење на јаhti где смо заједно слушали музику, таласе мора, такмичили се међусобно у јачини и провели сваки тренутак уз причу. У хотелу смо наставили дружење играњем билијара, никако нисмо желели да се то вече приведе крају. Како је време пролазило један по један, наш другар, је одлазио и редом смо се поздрављали, опраштали се и растајали дуже од пола сата. Ништа боље није могло да дочара колико нам је било лепо свих пет дана дружења, учења и забаве, но управо чврсти загрљаји и сузе на образима. То је био највећи и најискренији показатељ, којим се последњи дан завршио уз обећања и надања да ћемо се поново сви негде срести и створити нове заједничке успомене.

Антонија Санковић, 12.6

Више о утисцима с путовања нађите на последњој страни!

СПОРТСКЕ ПРИПРЕМЕ

Антонија Санковић, 12.6 и Нина Вулета, 10.6

Спортски тимови Српске гимназије „Никола Тесла” своју сезону сваке године започињу екипним припремама, које им служе да би се припремили за сезону и како би успели да се врате у форму, а такође и да се упознају са новим играчима. Годинама су наше екипе биле гости града Бечеја и радосно су тамо проводили шест дана припрема у другој недељи септембра. Но, ове године су спортске припреме одржане у Будимпешти на спортским теренима у градском парку Варошлигет и у физкултурној сали наше Српске – школе на Тргу ружа. Припреме су трајале недељу дана од 25. до 30. септембра. Кошаркаши и кошаркашице су имали тренинге два пута дневно у трајању од два сата. Истовремено су пратили програм тренера Немање Томашевића, одвојено на два терена. Тренинзи су били испланирани тако што су уутру вежбали на одбрани, док је поподне фокус био на нападу и припреми акција и тактике за предстојећу сезону. У првих сат времена девојке или момци су са тренером радили задате вежбе за индивидуални и групни напредак, док је друга група за то време радила на шуту. Потом су током друга два сата тренинга девојке и момци заменили задатке и тиме развијали своје способности, начин игре, а уједно су се, наравно и дружили.

Иако мало другачије, но ипак, уз одличну организацију, припреме су се одржале пуном јачином. Заједно смо постали сложенији, дружили смо се не само на терену, него и ван њега, и уживали у могућностима које су нам пружене.

Припреме су се привеле крају учешћем наше мушке екипе на Петом меморијалном кошаркашком турниру „Дражен Петровић” у Хрватској гимназији у Будимпешти. Сезона се званично отворила 29. септембра и мушки су показали шта су научили током протекла четири дана. Осетили су игру, тимски дух и научили неке нове ствари.

Поред кошаркаша и кошаркашица, у исто време припреме је имала и женска одбојкашка екипа. Оне су тренирале два пута дневно у физкултурној сали Српског образовног центра „Никола Тесла”, у самом центру Будимпеште, у трајању од два сата. Јутарњи тренинзи су били базирани на кондицији и техници, а вечерњи тренинзи на припреми тактике за утакмице које нас чекају у овогодишњој сезони. Тренинзи су били одржани од стране Естер Лутер, која већ седам година тренира одбојкашку екипу у Српској школи. Тренинзи су били напорни, али наше одбојкашице су сада спремне за предстојећу сезону. Ове године је дошло десет нових девојака, које су у потпуности усавршиле екипу. Током припрема су такође отвориле сезону Бачке олимпијаде у Мађарској, која се успешно одвијала. Сви спортисти Српске гимназије на Тргу ружа се надају да ће током целе сезоне бити успешни.

Све екипе настављају даље са редовним тренинзима, активним радом током године све до нашег главног циља: Бачке олимпијаде. Сви је жељно ишчекујемо и радујемо јој се. Свакако желимо да покажемо сав наш уложени труд и залагање са којим ћемо, надамо се, успети да освојимо златну медаљу и да се вратитимо у нашу Српску гимназију „Никола Тесла” као шампиони.

ЗЛАТНА ЧЕТВОРКА ТЕСЛЕ

Софиа Илић, 11.6

Кошарка је спорт по коме је наша нација чувена. Шесту годину за редом титулу првака света у баскету носи репрезентација Србије. Ове године су ученици наше школе: Урош Коцка (12.ц), Вук Драгаш (12.ц), Алекса Симић (11.6) и Урош Панџић (11.6), кренули тим стопама. Понели су титулу првака Мађарске у овом спорту на ФИБА турниру у категорији 2005/2006.

Иако смо већ годинама поносни на успехе нашег кошаркашког тима, посебно нас је обрадовала вест о пријави наших школских другова на овај ниво такмичења.

Финални круг такмичења одиграо се 16. септембра 2023. године на Тргу хероја, једном од највећих у Будимпешти, не само у просторном смислу, већ и по значају за идентитет мађарског народа.

Учествовало је чак 117 екипа различитог узраста, а момци су боје наше школе представљали под називом „Тесла 3x3“. Наши шампиони су до последњег минута играли храбро, страствено и са пуно елана кроз све четири утакмице и заслужено однели победу. Пресудну утакмицу су играли против *Odúlakók* екипе из Будимпеште и златну медаљу завредели резултатом 15:9.

Према речима капитена Уроша Коцке, идеја за пријаву на такмичење јавила се спонтано, из љубави према овом спорту и жеље да се забаве. Без великих очекивања и чистог срца изашли су на терен и остварили невероватан успех. Припремали су се на школским тренинзима, али су напорно вежбали и у слободно време. Трибине су биле пуне, тако да је сваки кош наших момака пропраћен громогласним аплаузом ученика наше школе. Подршка школских другова им је највише значила. Алекса Симић нам је пренео своје утиске рекавши: „Овакве резултате нисмо очекивали, владала је сјајна атмосфера на терену и велико нам је задовољство што смо имали прилике да представљамо нашу школу на оваквој манифестацији“.

Честитамо нашим шампионима на изузетном успеху, уз жељу да се на победничком постољу задрже и следеће сезоне. Они су пример да уз уложен труд, истајност и љубав према ономе што радимо, резултати никад не изостану.

КАКО СЕ ЗАВРШИО НАШ ПУТ У ТУРСКУ?

Смех, срећа, музика, храна, море и заједница су само неке од речи које су ми асоцијација на протекле дане. Од првог до петог, сваки дан је бољи од претходног. Пријатна и пријатељски настројена атмосфера Ерасмус+ пројекта је оставила утисак који не може да се заборави. Свакодневни нови изазови, занимљив и испуњен распоред нам никад није допустио да станемо и губимо време. Од ствари које су захтевале пажњу и размишљање као задаци из математичког музеја „Талес“ и физички захтевнији задаци попут игре оријентације, представљали су велико уживање.

Но, све што је добро, има и свој крај. У петак и суботу, небо је плакало за нама. Антонија, моја пријатељица из нашег – мађарског тима је признала да, иако је била на разним језичким и спортским камповима, ниједан растанак јој није оволико тешко пао и сви остали су се сложили. Након тих 5 дана сви смо доживели врсту прочишћења. Константно смо били окружени паметним, пристојним и заинтересованим људима без икаквих лоших намера, те нам је одлазак пао теже него било који задатак. Упознати са новим културама, мишљењима и језицима, овај скуп људи је тешко пронаћи ван Ерасмус+ пројекта – свесни тога, тешко нам је да поверујемо да ћемо се икад видети поново.

У суботу ујутру, пробудио сам се са призором скоро празног хотела – само румунски тим нам је пожелио добро јутро. Након доручка, завршили смо са последњим препакивањем и поделили последње поздраве и загрљаје са румунским тимом. Испред хотела нас је чекао превоз за аеродром. На самом путу није било превише проблема, појели смо последње баклаве и играли последње пантомиме, поделили крајње утиске, срели се још једном са хрватским тимом који је ипак имао компликације са путем. Током читавог путовања назад, упркос љубави ка Будимпешти и пријатељима, ментално смо још увек играли билијар у лобију хотела „Два мора“ у Мармарису, и пустили по још коју сузу радосницу, јер смо богатији за још мноштво пријатељстава.

Реља Малетковић, 10.6

